

SERIEMOORDENAAR
HANS VAN Z.

**MOORDBEKENTENISSEN
IN RUIL VOOR SEKS**

LOES LEEMAN

JUST
PUBLISHERS

HOOFDSTUK 1

Begraafplaats Wirdum 2024

Ik wrijf mijn ogen droog die nat zijn van de regen. Zwarte mascara-sporen lopen over mijn wangen. Ik laat het maar zo, ik ben tenslotte helemaal alleen hier op het naargeestige begraafplaatsje in het Groningse Wirdum.

Met het handvat van de paraplu onder mijn kin geperst blader ik door het stapeltje foto's dat ik bij me heb en speur langs de zerken naar een herkenningspunt. Op een van de foto's van het kerkhof waar ik nu sta, zie ik in de achtergrond een stenen huisje staan. Wellicht was dat een opslagruimte waar graafgereedschap werd opgeborgen. Of is het een kapelletje?

Rondkijkend ontdek ik het huisje in een hoek van het kerkhofje. De platanen in de achtergrond beginnen al aardig vol in blad te komen. Dat komt overeen met de bomen in fris uitlopend groen op de foto. Dezelfde periode in het jaar.

Op woensdag 13 mei 1998 werd 's lands meest beruchte seriemoordenaar, Hans van Z., hier begraven. Meer dan een kwart-eeuw geleden. Het was een zonnige, winderige dag, herinner ik me.

Ik loop in de richting van waar het door mij gezochte graf zich vermoedelijk bevindt. Volgens de beheerder van het kerkhof moet het er nog altijd zijn, want de plek is gehuurd voor eeuwig. Hoelang is eeuwig op een begraafplaats?

Op een andere foto zie ik vier grafdelvers gebukt staan rond een houten stellage waarlangs de lijk-kist de diepte in kan zakken.

Hans Anker, de helft van het Leeuwarder advocatenduo Anker & Anker, kijkt toe. De broers hebben kort voor Hans van Zons dood een rechtszaak voor hem behandeld in verband met een dubbele moordpoging op een flatgenoot. Ze sleepten er een forse schadevergoeding uit. Hans was er flink mee in zijn nopjes, maar lang kon hij er niet van genieten. Drie maanden later was hij dood.

Op de foto volgt de raadsman met een devote blik het werk van de grafdelvers, dat behoorlijk zwaar lijkt. Kortgeleden vertelde Hans Anker me nog dat hij destijds stomverbaasd was dat de hond van Hans pardoes in het gat sprong. Boven op de kist, zijn baasje achterna.

Tompie, die lieve Tompie. Ik danste altijd, vaste prik, met de zwarte bastaard wanneer ik bij Hans en Riet op bezoek was in Groningen. Hij legde dan zijn zware voorpoten op mijn schouders en we maakten een rondedans. Gewoontegetrouw legde Tompie ook op die bewuste meidag in 1998 zijn poten op mijn schouders en draaiden we in het rond.

Ik blader de begrafenisfoto's door en vind er een van het beestje dat zijn kop nieuwsgierig in het gat steekt waar zojuist zijn baasje in is verdwenen. Ik zie dat de wand van de schacht is betegeld met tegeltjes. Ze lijken op de zwart-witte gootsteentegels zoals wij die vroeger thuis hadden.

Ik kan op de foto de naam lezen die op de zerk staat, pal naast het gapende gat waar de kist van Hans in daalde: 'Nora, geboren in 1947 – overleden in 1997', staat er in marmer gebeiteld. Nora is 50 jaar geworden. Ze heeft zes jaar korter op deze aarde rondgelopen dan Hans, die zich op zijn 56ste dood zoop. Hoe zal Nora het vinden om 'eeuwig' zij-aan-zij te liggen met een moordenaar?

Al namen spellend volg ik het pad langs de graven tot ik de gedenkplaat van Nora heb bereikt. Naast haar prachtig onder-

houden rustplek, met veel marmer en natuursteen, ligt een kort gemaaid grasveldje van ruim een meter bij een kleine tweeënhalve meter. Hans van Zon ligt dus letterlijk ‘onder de zoden’ in zijn betegelde badkuip.

Jaren terug heeft Hans me laten beloven dat ik jarretels zou dragen op zijn begrafenis. ‘Loes, draag jij weleens nylonkousen?’ had hij plotseling gevraagd tijdens een van onze eerste telefoon-gesprekken, eind jaren tachtig.

‘Jawel, bij speciale gelegenheden.’ Ik wist toen nog niet hoe seksbelust hij was en hoe ongehoord schandalig hij me zou gaan chanteren in de twaalf lange jaren die ik daarna met hem doorbracht.

‘Ik ben gek op het stukje dij van een vrouw dat boven de rand van haar kous uitkomt die door jarretels wordt opgehouden,’ zwijmelde Hans door de telefoon. ‘Beloof je jarretels te dragen op mijn begrafenis?’

‘Wat een rare vraag,’ vond ik. ‘Wat heb je daar nu aan?’

‘Mmm, daar geniet ik van. De gedachte alleen al bezorgt me een zaadlozing.’

‘Oké dan, in jarretels zal ik dansen op je graf.’

Het grasveldje boven op hem wordt niet gesierd door een grafsteen; slechts een houten paaltje met een nummer verwijst naar de bewoner van het graf. Ik weet niet of Riet van den Brink, zijn ex-vrouw, van plan was er ooit een steen op te zetten. Misschien kwam het er niet van omdat ze kort na het sterven van haar ‘gekozen levensgezel’, zoals ze Hans op de rouwkaart noemt, zelf overleed.

Wellicht kan ik er alsnog een zerk op laten zetten. Wat moet dan de tekst zijn? ‘Hier rust een moordenaar zonder geweten?’

Op de rouwkaart liet Riet destijds schrijven: ‘Hans was een buitengewoon mens, dat hij eindelijk vrede mag vinden.’ Ik kan me zo voorstellen dat er zat mensen zijn die denken: ‘Dat-ie mag branden in de hel!’

Op de foto die een van de schaarse begrafenisgasten kennelijk van mij maakte, staan Riet en ik naast elkaar bij het open graf van Hans. Allebei met rode haren wapperend in de wind en in het rood + zwart gekleed. Op de foto valt niet te zien of ik nylonkousen draag.

‘Hans, daar ga je,’ sprak Riet destijds terwijl ze een handje zand op de kist gooide. Ik wierp er een bosje papegaaienveren achteraan. Blauwe veren van mijn twee ara’s, waarvoor Hans een kamer in zijn flat had ingericht. De kamer was speciaal voor mij en mijn vogels bestemd, maar ik ben nooit officieel in het hol van Blauwbaard getrokken.

Ik staar naar het kletsnatte grasveldje waaronder de beenderen van Hans van Zon rotten. Even lijkt het alsof ik zijn stem hoor, maar die klinkt – zoals altijd – slechts in mijn hoofd. Zo stil als het nu is op het pittoreske kerkhofje in Wirdum, zo rustig was het ook op de dag van zijn begrafenis.

Op de foto’s is het handjevol bezoekers te zien dat Hans naar zijn laatste rustplaats vergezelde. Een bajesklant in een rolstoel, de advocaat, een drinkebroer, een stelletje flatbewoners, Riet, ik en Tompie, die als enige jankte van verdriet.

Natuurlijk schreven de kranten over zijn dood: ‘*Seriemoordenaar Hans van Z. als alcoholist de dood in.*’ Als er ook maar iets gebeurde, stond Hans van Z. weer volop in het nieuws. Het monsterproces in 1969 in Utrecht trok de aandacht van de nationale en internationale pers. Met verve werden de beestachtige

moorden van de ‘Landru der lage landen’ verslagen. Zijn veroordeling ‘levenslang’ was wereldnieuws.

Ook zijn zelfmoordpogingen, zijn opzienbarende huwelijk in de gevangenis met sociaal werkster Riet van den Brink, de omstreken gratieverlening en het plotselinge overlijden van Hans van Z. bleven niet onopgemerkt.

‘Deze man had nooit vrij mogen komen, het is een psychopaat,’ reageerde de hoofdcommissaris van politie Tjeerd de Vries, die destijds het onderzoek leidde, op het nieuws van zijn dood. Hij, en vele rechercheurs met hem, hebben Hans van Zon verdacht van veel meer moorden dan hij bekende. De Vries: ‘Jammer dat de waarheid nu nooit meer boven tafel komt. Van Z. neemt vele onopgeloste moorden mee in zijn graf.’

HOOFDSTUK 2

Hans van Z. en de niet-bewezen moorden

In het weekend na zijn arrestatie op 13 december 1967 bekende de toen 25-jarige Hans van Zon achter elkaar maar liefst drie moorden en een poging daartoe: de laffe moord op een bejaarde feestwinkelier in Utrecht, de beestachtige roofmoord op een boer uit Heeswijk, de lustmoord op zijn vriendin Coby in Amsterdam en de roofoverval op een Utrechtse weduwe, die hem uiteindelijk de das omdeed.

De moorden en overvallen werden gepleegd in 1967. Het jaar dat de geschiedenis dreigde in te gaan als ‘het recordjaar voor onopgeloste moorden’. Sinds de bevrijding bleven er jaarlijks één, twee moorden onopgelost, met 1954 als topjaar, waarin vier moorden niet tot klaarheid konden worden gebracht. Het jaar 1966 telde niet één onopgeloste moord, maar in 1967 schoot de teller omhoog naar acht moorden zonder dader!

Met de bekentenissen van Hans van Z. werden in één klap drie moorden opgelost, waarvan – voor zover de politie toen kon inschatten – de meeste gepleegd in opdracht van Ouwe Nol. Een Utrechtse bejaarde crimineel die door Hans als vaderfiguur werd gezien en die hem de adressen verstrekke waar geld te halen viel, en waar doden vielen.

Tot verrassing van zijn ondervragers bekende Van Z. in datzelfde weekend in december 1967 ook nog de lustmoord op

Elly Hagers, de naaikunstlerares die in 1964 in Rotterdam om het leven was gebracht. Het rechteerheteam dat hem ondervroeg was ronduit verbijsterd. Zoveel bekentenissen achter elkaar hadden ze nog nooit meegemaakt.

Neerlands eerste en meest beruchte seriemoordenaar was een feit!

Alsof het gisteren was, herinner ik me die dag voor kerst '67, toen mijn moeder aan de keukentafel het *Utrechts Nieuwsblad* opensloeg en verschrikt uitriep: 'Dat is me ook wat! Je gelooft het niet. Die charmante jongen van om de hoek is gearresteerd voor moord!' Ze zette haar bril stevig op haar neus en las voor: 'Na de roofoverval op een weduwe in de Haverstraat heeft verdachte Hans van Z. vier moorden bekend en mogelijk heeft hij nog veel meer misdaden op zijn geweten.'

Ik was in shock. Hans van Z. – zijn initiaal zou voor velen voortaan garant staan voor een huivering –, onze charmante buurman Hans van Zon, was een beestachtige moordenaar!

Mijn moeder legde de krant neer en keek me van over haar bril heen geschokt aan: 'Weet je, ik voelde altijd al iets. Die man had zulke enge ogen.'

Klinkklare onzin, dacht ik op dat moment. Ik had nooit ook maar iets gemerkt dat Hans anders was dan hij zich voordeed. Dat hij onschuldige mensen genadeloos aflachtte.

Ik voelde een scherpe steek in mijn borst en moest me vastgrijpen aan het aanrecht. Een misselijkmakende golf van afschuw deed me kokhalzen. In paniek vluchtte ik de keuken uit. Niemand wist op dat moment dat ik Hans van Zon maar al te goed kende en al bijna twee jaar lang smoorverliefd op hem was.

UTRECHTS NIEUWSBLAD (door Dick Franssen) – De zaak Hans van Z. uit Utrecht, die vorige maand werd gearresteerd, is tenminste even geruchtmakend als destijds de ‘Baarnse moord’ en de zaak van de ‘Berkelse dokter O’.

Van Z. heeft drie van de vier tenlastegelegde moorden zonder voorbehoud bekend. De half verlamde 80-jarige Utrechtse feest-artikelenhandelaar Jan ‘Oom Cupido’ Donse en de 47-jarige alleenwonende veehouder Reijer de Bruin uit Heeswijk zegt hij respectievelijk in mei en augustus 1967 in opdracht van Oude Nol te hebben gedood. Een vroegere vriendin, de 37-jarige Coby van der Voort uit Amsterdam, bracht hij eind april van datzelfde jaar om het leven in een vlaag van onbedwingbare moordlust.

De drift tot doden zou al in hem hebben geleefd in 1964, toen een van zijn andere vriendinnen, de 26-jarige Elly Hagers-Segov in de Rotterdamse IJslubdwarsstraat, werd vermoord.

Van Z. zegt dat de bejaarde beroeps crimineel Oude Nol hem is gaan chanteren (stilzwijgen in ruil voor roofmoorden) nadat hij hem in een dronken bui had verteld dat hij de pleger was van de moord op zijn vriendin Coby van der Voort op 29 april 1967.

Voor van Z. eindigde de vrijheid op 13 december 1967. Dat was op de dag van de roofoverval in de Utrechtse Haverstraat op de weduwe Woortmeijer.

Hans van Zon werd in zijn woning aan de Leidseweg aangehouden nadat zijn laatste slachtoffer, de 66-jarige Elisabeth Woortmeijer, die hij in haar huis voor dood had achtergelaten, bij bewustzijn was gekomen. De hysterisch gillende weduwe wist de politie een haarscherp signalement van haar overvaller te geven.

Toen de politie die avond het bij de weduwe geroofde geld achter de kapspiegel bij Hans van Zon thuis vond plus het moord-

wapen, een loden pijp, gaf hij zich gewonnen en liet zich gedwee afvoeren.

Van Zon was niet helemaal een onbekende voor de politie. Als jongen was hij menigmaal op het matje geroepen voor inbraak en diefstal. Klein bier, maar toch werd hij als tiener al door de politie in de gaten gehouden. De grond werd waarschijnlijk te heet onder Hans' voeten en toen hij ook nog eens bonje kreeg met zijn vader, liep hij in 1957 van huis weg. Hans was toen vijftien jaar oud. Om zichzelf te bedruipen kwam hij in het Amsterdamse homocircuit terecht, waar hij zijn lichaam aanbood voor geld, en pas na maanden keerde hij weer naar huis.

Eenmaal terug in Utrecht ging het van kwaad tot erger. Hij werd diverse keren opgepakt voor oplichting en overvallen, wat ertoe leidde dat Hans op zestienjarige leeftijd al de jeugdgevangenis van binnen had gezien. Tot zijn 21ste zou hij onder toezicht van de reclassering blijven.

Zware misdrijven werden hem niet aangerekend. Nog niet. Dat gebeurde pas na die bekentenis in december 1967. Vanaf zijn arrestatie is de doopceel van Hans van Zon zeer uitvoerig en veelvuldig gelicht en werd er gezocht naar andere misdrijven die hij gepleegd zou hebben.

Hij wordt nog altijd van minstens twintig zware misdrijven verdacht, waaronder vijftien moorden. Vier van de misdrijven zijn gepleegd ná zijn detentie, en zelfs een paar maanden voor zijn dood is hij nog in de cel beland op verdenking van een dubbele moordpoging op een flatgenoot. Bloed kleeft voor altijd aan zijn naam. Werd er een moord gepleegd in zijn omgeving dan was al snel de conclusie: 'O, dat zal Hans van Z. wel hebben gedaan.'